

Arbejdstitel: Flygtningebørn og -familier i centrum

1. Projektets formål, herunder metodeudviklingen og forventede resultater

Projektets formål er at understøtte og sikre flygtningefamiliers og -børns trivsel og inklusion i lokalsamfund og fællesskaber. Dette sker gennem en helhedsorienteret tilgang med et øget fokus på familiernes perspektiv i samarbejdet mellem kommuner, boligsociale indsatser¹ og civilsamfund².

Metodeudvikling

I projektet udvikles metoder til, hvordan professionelle og frivillige i kommunale og boligsociale indsatser kan samarbejde med familier og børn med midlertidigt ophold, så familierne oplever større ejerskab og helhed i indsatserne. Projektet tager afsæt i eksisterende indsatser i tre kommuner, fx møder med socialrådgivere, sundhedsplejerske, eller pædagoger i særlige familieseminarer. I samarbejde mellem kommunernes ansatte, boligsociale medarbejdere, foreningsfrivillige og forskere fra professionshøjskolerne bliver de eksisterende metoder analyseret og videreudviklet. Kvartalsvist afholdes refleksionsseminarer hhv. med professionelle og frivillige, med flygtningeforældre og med børnene, hvor læringen af projektet tages i brug. Metodeudviklingen forløber således i faser, hvor nye observationer og afprøvninger bygger oven på den foregående refleksion og læring.

Forventede resultater

For de deltagende familier og børn med midlertidigt ophold:

- En højere grad af inklusion i lokale fællesskaber
- Bedre samarbejde med kommunale, boligsociale og frivillige aktører på måder, der understøtter familiernes deltagelse og inddragelse
- Større oplevelse af at familiernes udfordringer og perspektiv bliver mødt, hørt og set
- Nemmere adgang og højere deltagelse for børn i dagtilbud, skole, fritid og kulturtilbud.
- Nemmere adgang og højere deltagelse for voksne i rådgivende tilbud, som er til gavn for familier og børn
- Styrket tilknytning til arbejdsmarkedet
- Styrket socialt netværk
- Bedre trivsel i hverdagen for børn og familier i den midlertidige situation de er i
- Større forståelse for den kultur og det samfund, de er blevet en del af

For professionelle og frivillige i kommunale, boligsociale og civilsamfundsindsatser:

- Bedre kompetencer til at forstå flygtningefamilier og -børns særlige vilkår, behov og perspektiv på indsatser
- Bedre og mere nuanceret indsigt i familiernes og børnenes udfordringer
- Systematisk, detaljeret og samlet viden om, hvordan og for hvem de eksisterende indsatser virker samt hvad der skal til for at kommende indsatser kan støtte flere familier
- Styrket helhed i kommunale, boligsociale og civilsamfunds indsatser for familiers og børns inklusion og trivsel
- Øget og bedre samarbejde mellem kommunale og boligsocialt ansatte, frivillige og familierne
- Bedre metoder til en gensidig 'kulturel oversættelse', der styrker kontakten til familier med midlertidigt ophold og understøtte familiernes trivsel
- Opbygning af netværk og udvikling af dialogmetoder, der kan nedbryde barrierer mellem familierne og lokalsamfundet, fx i forhold til beskæftigelse

2. Projektets målgruppe

Den primære målgruppe i projektet er børn og deres familier, som har opnået midlertidig opholdstilladelse og derfor er blevet boligplaceret og efterfølgende tilbudt et kommunalt integrationsprogram med vægt på tilknytning til arbejdsmarkedet. Målgruppens børn og deres familier følges fra overgangen til egen bolig indtil integrationsprogrammet er udrullet. Projektet retter sig mod familier og deres børn bosat i hhv. Lolland, Aabenraa

¹ 4-årige helhedsplaner som skal skabe forebyggelse og social udvikling i udsatte almene boligområder ved at boligorganisationer og kommuner samarbejder om indsatsområder

² Frivillige foreninger og interesseorganisationer

og Aalborg Kommune. For familierne udgør uforudsigelighed en stor del af deres hverdagen pga. af midlertidigt ophold, eksil-stress, økonomisk fattigdom og evt. traumer og længerevarende sygdom. De er derfor i risiko for social isolation og mistrivsel (Dansk Flygtningehjælp 2011).

Målgruppen er sekundært de forskellige faggrupper i kommunalt regi og de forvaltninger, der er centrale for familiers og børns inklusion og trivsel. Fokus er på de faggrupper, der har ansvar for gennemførelse af integrationsprogrammer og for koordinering, inddragelse og kvalitet af indsatserne. Endelig henvender projektet sig til repræsentanter fra civilsamfundet, fx NGO'er, foreninger, lokale fællesskaber og hjemstavnsforeninger mhp. at styrke deres rolle i inklusionsprocessen. Der deltager både frontmedarbejdere og frivillige, som har direkte kontakt til familierne, og ledere, frivillige og projektmedarbejdere, som koordinerer indsatser for familierne. På den måde styrkes helheden i samarbejdet om indsatserne for familierne og børnene.

3. Baggrunden for projektet

De tre deltagende kommuner oplever, at kontakten til nogle flygtningefamilier kan være svær at etablere og fastholde. Igangsatte integrationsindsatser skaber endda i nogle tilfælde mindre kontakt til disse familier i forhold til fx skolegang, trivsel og beskæftigelse. Kommunerne oplever, at nogle flygtningebørn har livsvilkår, der gør det vanskeligt for dem at tage del i det danske samfund og i lokale fællesskaber. Kommunerne efterspørger derfor viden om og metoder til at forstå og inddrage familiernes egne perspektiver. Det er på baggrund af denne bekymring, at partnerskabsprojektet er blevet til i samarbejde mellem forskere, kommuner og frivillige foreninger. Gennem professionelles og frivilliges erfaringer og afprøvninger og bidrag fra forskerne, der følger udvalgte familier, udvikles metoder til *sammen med* børnene og deres familier at styrke deres handlerum i de indsatser, som de modtager, og deres inklusion i lokale fællesskaber. Familiernes og børnenes perspektiver bliver ofte overset i eksisterende samarbejder mellem professionelle og frivillige, hvor fokus er på at gøre noget *for* familierne snarere end *sammen med* børnene og familierne (Blauenfeldt, 2016:9). Projektets metoder vil især gøre en forskel for professionelles og frivilliges relation til de flygtningefamilier, hvor der hidtil ikke har kunnet skabes en god kontakt, inklusion og støtte til trivsel.

4. Projektets indhold (aktiviteter, metoder, hovedfaser m.m.)

Projektet arbejder i tre kommuner i udvalgte boligområder, hvor flygtningefamilier er boligplaceret. Projektet tager afsæt i kommunernes eksisterende indsatser, og projektets familieseminarer bliver en del af aktuelle indsatser for familier og børn med midlertidigt ophold. Det gælder både indsatser for: 1) Familier som midlertidigt har svært ved at få en ny hverdag til at fungere 2) Familier som langvarigt er udsatte og hvor der er stor bekymring for deres børns sundhed og trivsel. Ved at forankre projektet i de eksisterende indsatser sikres, at projektets viden og de udviklede metoder bruges efter projektets ophør, samt at projektet gør en konkret forskel for de familier, der bidrager til det. Projektets familie- og børneinddragende metoder udvikles løbende ud fra observationer, afprøvninger, cases og familieseminarer for både familier, børn, professionelle og frivillige.

I 2019-2021 arbejdes med følgende aktiviteter, der tilpasses lokale kontekster i de tre kommuner:

- Professionelles og frivillige beskriver og udvikler eksisterende viden og metoder om deres indsatser for familier og børn fra de tre kommuner, og der udarbejdes cases og dialogkort til brug på seminarerne.
- Udvalgte familier følges af forskere i deres møde med det danske system og samfund, fx de kommunale tilbud, den lokale boligsociale helhedsplan, sundhedsplejerskers besøg i hjemmet, skole- daginstitution- hjem samarbejder, frivillige tilbud mv. Via social mapping undersøges: Hvordan kontakten mellem familier og lokalsamfund sker? Hvilke koordineringer der skal til for, at familierne oplever indsatserne som inddragende og til at finde rundt i? Hvordan social isolation undgås?
- Familieseminarer, hvor familierne selv beskriver deres møder med det danske system og lokalsamfund. Fx: Hvad oplever de som inddragende i indsatserne? Hvilke barrierer oplever de for at benytte tilbudte indsatser, fx sundheds- og socialfaglige tilbud, sikre børnenes fremmøde i daginstitution og skole?
- Børneseminarer, hvor børnene alt efter alder får mulighed for at benytte fx foto, collage, film, tegninger, guide og vise voksne rundt mv. Fx via at tegne og fortælle om skolen og daginstitutionen, boligområde og vise hvilke steder og personer der er af betydning for at inkluderes og trives. Hvordan oplever de mødet med pædagoger, lærere og frivillige? Hvilke netværk tillægger de betydning?

- Udvikling af nye helhedsorienterede og familieinddragende metoder til at styrke de eksisterende indsatser. Metodeudviklingen har fokus på A) At professionelle og frivillige inddrager børnenes og deres familiers perspektiver og styrker deres muligheder for inklusion i lokale fællesskaber og opbygge netværk samt B) Et dialogorienteret syn på at arbejde med flygtningefamilier og deres børn, som omfatter at koordinere indsatser på tværs til gavn for familier og børns trivsel.
- Afrapportering af projektets viden og metoder i 2021 mhp. at styrke kompetencer og indsatser, bl.a. afholdelse af symposium for professionelle og frivillige.

5. Kort beskrivelse af den projektansvarlige organisation og evt. samarbejdspartnere

Projektet er et partnerskab mellem tre kommuner (Lolland, Aabenraa og Aalborg), Nationalt Videncenter om Udsatte Børn og Unge (NUBU), tre professionshøjskoler samt interesseorganisationer. NUBU er den projektansvarlige organisation, som forener kommuner, interesseorganisationer, praksisfelt og professionsuddannelser (fx lærer, pædagoger, socialrådgivere, sygeplejesker). Projektgruppen i NUBU består af fire forskere fra professionshøjskoler i forskellige regioner: fra UC Syd Christian Quvang, ph.d., docent, fra UC Nordjylland Tanja Miller, ph.d., docent, fra Professionshøjskolen Absalon, Lene Skytthe Kaarsberg Schmidt, ph.d., docent, og Tania Dræbel, ph.d., lektor.

På tværs af de tre kommuner og nationalt nedsættes en følgegruppe mhp. at sikre, at metodeudvikling og forskningsbaseret viden fra projektet deles og forankres til gavn for familier og børn. Følgegruppen består af repræsentanter fra: Landsbyggefonden, Center for Udsatte Flygtninge (Dansk Flygtningehjælp), Dignity, Dansk Røde Kors og civilsamfundsorganisationer i lokale kontekster. Partnerskabet sikrer at projektet får både en national og lokal udbredelse og forener professions- og praksisrelevante metoder og høj forskningsbaseret viden.

6. Hovedposter i projektets samlede budget år 2019 – 2021 med oplysning om medfinansiering

- Frikøb af kommunalt ansatte medarbejdere til deltagelse i refleksionsseminarer hver 3. md. og lokal forankring af de familieinddragende metoder. 35 t/år per ansat. 15-20 ansatte per kommune: 1.470.000.
 - Frikøb af boligsociale medarbejdere i helhedsplanerne til deltagelse i refleksionsseminarer og lokal forankring af de familieinddragende metoder. 35 t/år per ansat. 10-15 ansatte per kommune: 1.105.000 kr.
 - Frikøb af forskere ved professionshøjskolerne: til vidensindhentning, analyse, metodeudvikling og -forankring: 1.355.000 kr.
 - Refleksionsseminarer med familier, børn, professionelle og frivillige. Lokaler, forplejning mm.: 500.000 kr.
 - Afrapportering og afholdelse af symposium for professionelle og frivillige: 350.000 kr.
 - Etablering af projektets nationale følgegruppe: 50.000 kr.
 - Projektledelse på tværs og i hvert kommunale boligområde samt revision: 445.000 kr.
 - Transport, materialer, studentermedhjælp, mv.: 300.000 kr.
 - Generelle administrationsudgifter: 278.750 kr.
- I alt 5.853.750 kr.

Medfinansiering

Lolland, Aabenraa og Aalborg Kommune medfinansierer de ansattes tid og de aktiviteter i indsatserne, der følges og videreudvikles i projektet. Landsbyggefonden medfinansierer boligsociale medarbejders tid og de boligsociale indsatser svarende til 312.000 kr. Professionshøjskolerne medfinansierer 20% af forskningstiden, svarende til 338.000 kr. NUBU medfinansierer forskningsledelse og kvalitetssikring.

7. Forankringsplan efter projektperioden

Projektets metodeudvikling er en del af kommunernes igangværende indsatser. I løbet af projektperioden formidles og integreres projektets viden og metoder i udarbejdelsen af de aktuelle såvel som kommende indsatser. Forankringen sker således løbende via kommunernes og civilorganisationernes kompetenceudvikling. NUBU og professionshøjskolerne udbreder familie- og børneinddragende metoder i professionsbacheloruddannelserne og efter- og videreuddannelser (pædagoger, socialrådgivere, lærere, sundhedsprofessioner) samt i forskning og udvikling. Ved projektets afslutning er der desuden skabt nye og styrkede netværk mellem professioner og organisationer samt en national forankring gennem følgegruppens organisationer.